



МУЗЕЙ АНТРОПОЛОГИИ
И ЭТНОГРАФИИ ИМ. ПЕТРА
ВЕЛИКОГО (КУНСТКАМЕРА)
РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК,
РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ

АНДРЕЙ ВЛАДИМИРОВИЧ ГОЛОВНЁВ

директор МАЭ РАН,
член-корреспондент РАН,
д.и.н., профессор

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО

Альбом, который вы держите в руках, появился благодаря сотрудничеству Музея антропологии и этнографии им. Петра Великого (Кунсткамеры) РАН и Центра польско-российского диалога и согласия и стал результатом совместной работы российских и польских ученых. Он посвящен исследователю, чей вклад значим не только для российской и польской этнографии, но и для всей мировой науки, — Брониславу Осиповичу Пилсудскому. Творческий путь каждого ученого уникален и сплетен из множества различных, подчас противоречивых событий и обстоятельств. Судьба не щадила Б. О. Пилсудского, наполняя его жизнь суровыми испытаниями, к числу которых можно отнести тюрьму и ссылку на Сахалин, постоянную нехватку денежных средств, драмы личной жизни. Выдержать эти трудности и реализовать свои творческие замыслы Б. О. Пилсудскому помогла наука, ставшая его жизненным призванием, — наука о народах Дальнего Востока. В этнографии айнов он был не только вдумчивым наблюдателем, но и искренним доброжелателем, проявляя заботу о судьбе народов, культуру которых исследовал. За время пребывания на Сахалине

и в Японии он собрал огромное количество этнографических и фольклорных материалов, которые ученые изучают до сих пор. Уникальные собрания Б. О. Пилсудского составили основу настоящего издания. Они всесторонне характеризуют различные стороны айнской культуры, при этом многие предметы публикуются впервые. Среди собраний МАЭ РАН айнские коллекции составляют яркую часть музейно-научного фонда. Продолжая традиции выдающихся ученых, работавших в музее в течение многих десятилетий его существования, мы намерены сделать достоянием мировой науки и широкой общественности уникальные материалы, хранящиеся в наших фондах. Экспонаты не должны быть заперты в музейных хранилищах. Наша миссия состоит в их публикации и экспонировании на выставках во имя распространения знаний об этнических культурах как бесценном достоянии человечества, части мирового культурного наследия. Самых теплых слов благодарности заслуживают все, кто участвовал в создании альбома, предоставлял ценные материалы, делился экспертными знаниями и профессиональным опытом. Отдельная благодарность нашим

польским партнерам, без которых этот альбом не увидел бы свет. Надеюсь, в будущем тесное сотрудничество российских и польских ученых позволит исследовать и представить в публикациях научное наследие работавших в России польских исследователей и их выдающиеся достижения в народоведении.



SŁOWO WSTĘPNE

Album, który trzymają Państwo w rękach, ukazał się dzięki współpracy Muzeum Antropologii i Etnografii im. Piotra Wielkiego (Kunstkamera) Rosyjskiej Akademii Nauk oraz Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia jako efekt wspólnej pracy rosyjskich i polskich uczonych. Poświęcony jest badaczowi, który wniósł istotny wkład w rozwój nie tylko rosyjskiej i polskiej etnografii, ale także całej światowej nauki — Bronisławowi Piłsudskiemu.

Droga twórcza każdego uczonego jest unikalna i spleciona z wielu rozmaitych, niekiedy sprzecznych, wydarzeń i okoliczności. Los nie oszczędzał Bronisława Piłsudskiego. Życie jego było pełne bolesnych doświadczeń, do których można zaliczyć i więzienie, i zesłanie na Sachalin, nieustanny brak środków finansowych oraz dramaty życia osobistego. Przetrzymać te trudności i rozwijać swoje talenty Bronisławowi Piłsudskiemu pomogła nauka, która stała się dla niego życiowym powołaniem — nauka o ludach Dalekiego Wschodu. Nie tylko wnikliwie obserwował Ajnów, ale także przejawiał prawdziwą troskę

o los etnosów, które badał, i ich kultury. Podczas pobytu na Sachalinie oraz w Japonii zebrał ogromną liczbę, materiałów etnograficznych i folklorystycznych, które uczeni badają po dziś dzień.

Unikalne zbiory Bronisława Piłsudskiego są podstawą niniejszego albumu.

Wszelkoniemnie charakteryzują rozmaite strony ajnuskiej kultury, przy czym wiele przedmiotów publikowanych jest po raz pierwszy.

Kolekcje ajnuskie stanowią istotną i ciekawą część zasobów muzealno-naukowych.

Kontynuując tradycję wybitnych uczonych, pracujących w muzeum na przestrzeni wielu dziesięcioleci, mamy zamiar udostępniać światowej nauce oraz szerokiej publiczności unikalne materiały przechowywane w naszych zbiorach. Ekspozycje nie powinny być zamknięte w muzealnych magazynach; naszą misją jest prezentowanie ich na wystawach i na kartach publikacji, w imię szerzenia wiedzy o kulturach etnicznych jako bezcennej wartości i części światowego dziedzictwa.

Na najgorętsze podziękowania zasługują wszyscy, którzy uczestniczyli w powstaniu albumu, udostępniali cenne materiały, dzielili się ekspercką wiedzą i doświadczeniem zawodowym. Szczególna wdzięczność należy się naszym polskim partnerom, bez których album ten nie ujrzałby światła dziennego.

Mamy nadzieję, że w przyszłości ścisła współpraca rosyjskich i polskich uczonych pozwoli zbadać i przedstawić w publikacjach spuściznę naukową działających w Rosji polskich badaczy oraz ich wybitne osiągnięcia w dziedzinie etnografii.

Andriej W. Gołowniow
Dyrektor MAiE RAN
Członek korespondent RAN, doktor nauk historycznych, profesor

PREFACE

The album you are holding in your hands was produced thanks to cooperation between the Peter the Great Museum of Anthropology and Ethnography (Kunstkamera) of the Russian Academy of Sciences and the Centre for Polish-Russian Dialogue and Understanding, and is the result of the joint work of Russian and Polish scholars. The album is dedicated to Bronisław Piotr Piłsudski (Bronislaw Osipovich Pilsudski in Russian historiography), the researcher whose contribution is important not only to Russian and Polish ethnography, but also to world science as a whole. Each scientist follows a unique path and encounters a multitude of different, sometimes contradictory, events and circumstances. Fate did not spare Piłsudski harsh lessons, such as imprisonment and exile on Sakhalin Island, a constant lack of funds, and personal tragedy. Science, for him the study of the peoples of the Russian Far East, which became his calling in life, helped Piłsudski endure these hardships and fulfil his creative potential. When it comes to the ethnography of the Ainu,

not only was he a thoughtful observer, but also a sincere well-wisher, who cared about the fate of the people whose culture he studied. During his stay on Sakhalin and in Japan, he collected an enormous amount of ethnographic and folklore material studied by scholars to this day. Piłsudski's unique collections are at the heart of this edition. They present a comprehensive picture of the Ainu culture. Moreover, many items are published herein for the first time. The Ainu collections constitute a remarkable element of the MAE RAS museum's scientific stock. Following in the footsteps of outstanding scholars who have worked at the museum for decades, we intend to make the unique material at our disposal available both to world science and the general public. Exhibits should not be locked in museum vaults: our mission is to publish them and present them at exhibitions in order to spread knowledge about ethnic cultures, being a priceless legacy of humankind and part of world cultural heritage. Let me extend my warmest words of gratitude to everyone who participated in creating this

album, provided valuable material, and shared expert knowledge and professional experience. Special thanks go to our Polish partners, without whom this album would not have seen the light of day. I hope that close future cooperation between Russian and Polish scholars will make it possible to study and publish the scientific heritage of Polish researchers who worked in Russia, as well as their outstanding achievements in the field of ethnology.

Andrei V. Golovnev,
Director of MAE RAS,
Corresponding Member of the Russian
Academy of Sciences,
Doctor of Historical Sciences, Professor